

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема:

„ЕЗИКОВО РАЗВИТИЕ ПРИ ДЕЦА С МНОЖЕСТВЕНИ НАРУШЕНИЯ“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в Професионално направление 1.2. Педагогика, Докторска програма „Специална педагогика“

Докторант: Елени-Магдалини Панделис Василагаки

Научен ръководител: доц. д-р Миглена Симонска

Рецензент: доц. д-р Светослава Съева

Докторант Елени-Магдалини Панделис Василагаки се обучава в редовна форма на докторантура в катедра „Управление на образованието и специална педагогика“ към Факултета по педагогика на Югозападния университет „Неофит Рилски“. Зачислена е със Заповед №730 от 17.03. 2016 г. и е отчислена с право на защита със Заповед №965 от 03.07.2020 г.

1. Актуалност на тематиката

Избраната за разработка тема на дисертационния труд е област на изследване от специалистите в областта на езиковото развитие и логопедията. Специфичните пътища, по които това се осъществява при децата от посочената категория, са дългогодишно проучвани и анализирани от учени от цял свят. Поради тази причина настоящата разработка представлява навременна инициатива в теоретичен и в научно-практически аспект.

2. Представяне на труда и оценка на неговото съдържание

Дисертационната разработка е в общ обем от 227 страници, включително литературна справка и две приложения. В структурно отношение дисертацията се състои от увод, три глави, заключение, обсъждане, препоръки, приноси, литература и приложения.

В текста са включени 50 таблици. За онагледяване са използвани и 3 фигури.

В увода докторантът представя основна информация за разработката си.

Първа глава е посветена на теоретичния анализ на разглежданата област. Описани са литературни анализи по няколко основни за разработката тематични ядра.

Във втора глава се предоставя информация за проведеното проучване – методология на изследването – въпросник, цел, задачи, хипотези, изследователски въпроси.

Целта не е формулирана прецизно и не съдържа елемент на принос към науката и практиката на езиковото развитие. Така формулирана, тя се базира на вече известни и потвърдени факти, а именно: „да опише, анализира и прегледа най-важните аспекти на езиковото развитие, като подчертае значението му при децата, но най-вече да даде акцент и приоритет на изследването на езиковото развитие на децата с множествени нарушения.“ (стр. 2 от автореферата).

Така формулираната цел не може да бъде постигната чрез опосредстваната информация, която могат да предоставят учителите, които са в качеството си на респонденти на докторанта и негов не само основен, но и единствен източник на информация. Учителите могат да предоставят само личното си, субективно мнение за езиковото развитие на децата с множествени нарушения, с които работят, без да бъдат логопеди или езикови терапевти.

За постигането на поставената чрез тази формулировка цел е необходима пряка диагностична работа с децата, които са целева група на докторската разработка, по време на която да се приложат стандартизирани диагностични инструментариуми.

В трета глава е описан анализът на получените данни от въпросника.

Следват заключение, обсъждане на резултатите, препоръки и приноси на дисертационната разработка.

Литературата се състои от 277 източници и е разделена на две части:

- 213 „чуждестранни“ източници, които са само на „английски“ език и така и следва да бъдат вписани в литературната справка и
- 64 източници на гръцки език.

Темата, целевата група, целта на изследването и приносите от него не кореспондират помежду си.

3. Приноси

За целева група на разработката са обявени „деца с множествени нарушения“ и тяхното „езиково развитие“, но и за двете посочени области липсват приноси.

Докторантът представя своя принос в област и за целева група, които не са част от формулировката нито на темата му, нито на целта му, а именно: деца с „обучителни затруднения“ и „подкрепяща образователна среда“.

4. Преценка на публикациите

Публикациите по темата на дисертацията са пет на брой. Три от тях са самостоятелни, а две са в съавторство с научния ръководител, като втори автор. Излезли са от печат през 2018 г. – 1 бр., 2019 г. – 2 бр., 2025 г. – 2 бр.

5. Автореферат

Авторефератът отразява в общ вид текста на дисертацията.

Установени са и следните неточности и липси на сходство между автореферата и дисертацията:

- В автореферата, в неговите версии и на български език, и на английски език, бащиното име на докторанта е грешно.
- В автореферата е деклариран обем на дисертационния труд в размер на 198 страници, докато в действителност разработката е представена на 227 страници.
- В автореферата е вписано, че: „Дисертацията е обсъдена на разширен катедрен съвет и е препоръчана за защита от катедра „Управление на образованието и специална педагогика“, което не отговаря на истината в частта “разширен” катедрен съвет.
- В автореферата липсва списъка с използвана литература, включена в него.

6. Препоръки и бележки

- Всички изброени в литературната справка източници следва да бъдат цитирани в текста. В количествено и в качествено отношение те трябва да съответстват на изискванията за дисертационен труд.
- В техническо отношение текстът на дисертацията е представен на различни шрифтове.

7. Въпрос

- Какъв инструментариум бихте използвали за установяване нивото на езиково развитие при деца с множествени нарушения?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

На база очертаните характеристики на дисертационния труд, неубедено предлагам на членовете на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика) на Елени-Магдалини Панделис Василагаки.

29.08.2026 г.
гр. Благоевград

Рецензент:
доц. д-р Светослава Съева

R E V I E W

of dissertation:

„LANGUAGE DEVELOPMENT OF CHILDREN WITH MULTIPLE DISORDERS“

for awarding the educational and scientific degree “Doctor” in Area of higher education:

1. Pedagogical sciences, Professional field: 1.2. Pedagogy, PhD programme in Special pedagogy

PhD candidate: Eleni-Magdalini Pandelis Vasilakaki

Supervisor: Assoc. Prof. Miglena Simonska, PhD

Reviewer: Assoc. Prof. Svetoslava Saeva, PhD

Doctoral student Eleni-Magdalini Pandelis Vasilakaki is studying full-time for a doctoral degree at the Department of Educational Management and Special Pedagogy at the Faculty of Pedagogy of the South-West University "Neofit Rilski". She was enrolled with Order No. 730 of 17.03. 2016 and was discharged with the right to defend her thesis with Order No. 965 of 03.07. 2020.

1. Topic

The chosen topic of the dissertation work is an area of research by specialists in the field of language development and speech therapy. The specific ways in which this is achieved in children of the specified category have been studied and analyzed for many years by scientists from all over the world. For this reason, the present work represents a timely initiative in both theoretical and scientific-practical aspects.

2. Assessment of thesis contents

The dissertation has a total volume of 227 pages, including a bibliography and two appendices. Structurally, the dissertation consists of an introduction, three chapters, conclusion, discussion, recommendations, contributions, literature and appendices.

The text includes 50 tables. 3 figures are also used for illustration.

In the introduction, the doctoral student presents basic information about his/her dissertation.

The first chapter is devoted to the theoretical analysis of the area under consideration. Literature analyses are described on several thematic cores that are fundamental to the dissertation.

The second chapter provides information about the research conducted – research methodology – questionnaire, goal, tasks, hypotheses, research questions.

The goal is not formulated precisely and does not contain an element of contribution to the science and practice of language development. Thus formulated, it is based on already known and confirmed facts, namely: "to describe, analyze and review the most important aspects of language development, emphasizing its importance in children, but above all to give emphasis and priority to the study of the language development of children with multiple disorders." (p. 2 of the abstract).

The goal formulated in this way cannot be achieved through the mediated information that can be provided by teachers, who are in their capacity as respondents to the doctoral student and his not only main, but also sole source of information. Teachers can only provide their personal, subjective opinion about the language development of children with multiple disorders with whom they work, without being speech therapists or language therapists.

To achieve the goal set by this formulation, direct diagnostic work with children, who are the target group of the doctoral thesis, is necessary, during which standardized diagnostic tools will be applied.

The analysis of the data obtained from the questionnaire is described in the third chapter.

This is followed by a conclusion, discussion of the results, recommendations and contributions of the dissertation.

The literature consists of 277 sources and is divided into two parts:

-213 "foreign" sources, which are only in "English" and should therefore be included in the literature reference and

-64 sources in Greek.

The topic, target group, purpose of the study and its contributions do not correspond to each other.

3. Contributions

The target group of the development is announced as "children with multiple disabilities" and their "language development", but there are no contributions for both of the indicated areas.

The doctoral student presents his contribution in an area and for a target group that are not part of the formulation of either his topic or his goal, namely: children with "learning difficulties" and "supportive educational environment".

4. Publication activity

There are five publications on the topic of the dissertation. Three of them are independent, and two are in collaboration with the scientific supervisor, as a second author. They were published in 2018 - 1 paper, 2019 - 2 papers, 2025 - 2 papers.

5. Abstract

- The abstract reflects the text of the dissertation in general terms.
- The following inaccuracies and lack of similarity between the abstract and the dissertation have also been identified:
- In the abstract, in its versions in both Bulgarian and English, the patronymic of the doctoral candidate is incorrect.
- In the abstract, the volume of the dissertation work is declared to be 198 pages, while in reality the work is presented on 227 pages.
- In the abstract, it is written that: "The dissertation was discussed at an extended departmental council and was recommended for defense by the department "Educational Management and Special Pedagogy", which does not correspond to the truth in the part "extended departmental council".
- The abstract lacks the list of used literature included in it.

6. Recommendations

- ☐ All sources listed in the bibliography should be cited in the text. In quantitative and qualitative terms, they must comply with the requirements for a dissertation.
- ☐ In technical terms, the text of the dissertation is presented in different fonts.

7. Question

- ☐ What tools would you use to determine the level of language development in children with multiple disabilities?

CONCLUSION:

Based on the outlined characteristics of the dissertation work, I unconvincingly propose to the members of the scientific jury to award the educational and scientific degree "doctor" in the field of higher education: 1. Pedagogical Sciences, Professional Field 1.2. Pedagogy (Special Pedagogy) to Eleni-Magdalini Pandelis Vasilakaki.

29-th of August 2026

Blagoevgrad, Bulgaria

Reviewer:

Assoc. Prof. Svetoslava Saeva, PhD